

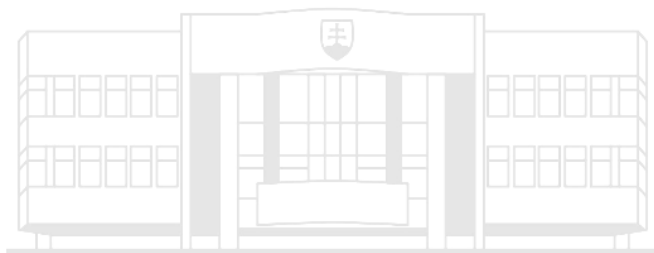
**Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút**

**Edícia: Porovnávacie analýzy
17/2024**

Registrované partnerstvá a manželské zväzky párov rovnakého pohlavia

Dominika Pazderová

**Bratislava
september 2024**

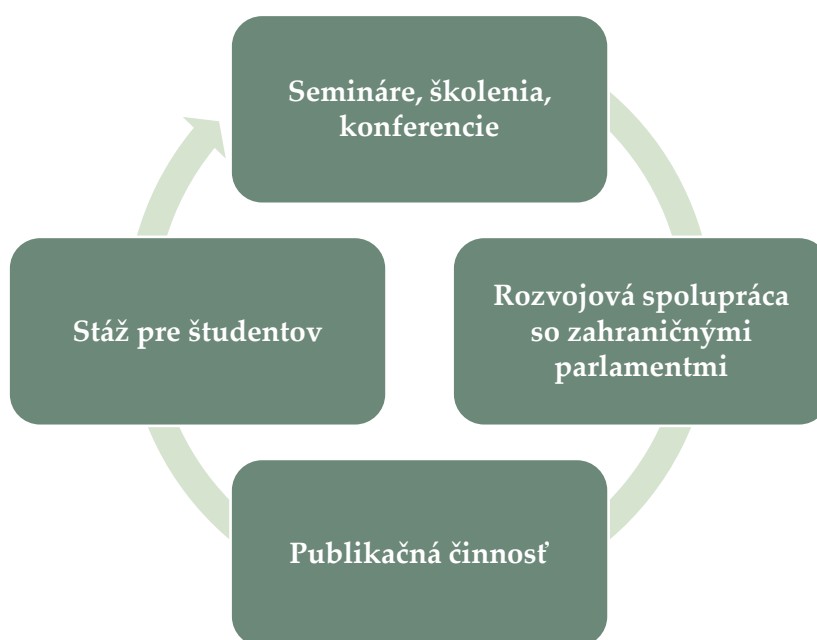

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Registrované partnerstvá a manželské zväzky párov rovnakého pohlavia

Anotácia

Materiál porovnáva legislatívu týkajúcu sa inštitútu registrovaného partnerstva a manželstva najmä párov rovnakého pohlavia. Zaoberá sa právami pri dedení, v sociálnej oblasti ale aj právom na adopciu. Porovnáva rozdiely medzi partnerstvom a manželstvom, prípadne kombináciu oboch.

Kľúčové slová

pohlavie, registrované partnerstvo, manželstvo, LGBTI+

Registered partnership and marriage of same-sex couples

Annotation

This study compares the legislation of the institute of same sex registered partnership and marriage. It deals with inheritance rights, with the rights in social field, but also the right to children adoption. It compares the differences between partnership and marriage or a combination of both.

Keywords

gender, registered partnership, marriage, LGBTI+

Vypracovala: Mgr. Dominika Pazderová, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál slúži najmä pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

Úvod.....	6
1. Registrované partnerstvá.....	8
1.1 Cyprus (registrované partnerstvá od roku 2015)	8
1.2 Česká republika (registrované partnerstvá od roku 2006).....	9
1.3 Chorvátsko (registrované partnerstvá od roku 2014).....	10
1.4 Lotyšsko (registrované partnerstvá od 1. júla 2024)	11
1.5 Maďarsko (registrované partnerstvo od roku 2009)	11
1.6 Taliansko (registrované partnerstvá od roku 2016)	13
2. Registrované partnerstvá a manželstvá.....	14
2.1 Estónsko (registrované partnerstvá od roku 2016, manželstvá od roku 2024)	14
2.2 Francúzsko (registrované partnerstvá od roku 1999, manželstvá od roku 2013)	15
2.3 Grécko (registrované partnerstvo od roku 2015, manželstvá od roku 2024)	16
2.4 Holandsko (registrované partnerstvá od roku 1998, manželstvá od roku 2001).....	18
2.5 Luxembursko (registrované partnerstvá od roku 2004, manželstvá od roku 2015)	18
2.6 Malta (registrované partnerstvá od roku 2014, manželstvá od roku 2017)	19
2.7 Portugalsko (registrované partnerstvá od roku 2010, manželstvá od roku 2010).....	20
2.8 Rakúsko (registrované partnerstvá od roku 2010, manželstvá od roku 2019).....	20
3. Manželstvá.....	22
3.1 Belgicko (manželstvá od roku 2003).....	22
3.2 Dánsko (registrované partnerstvo od roku 1989 pre osoby rovnakého pohlavia v platnosti do roku 2012, manželstvá od roku 2012)	22
3.3 Fínsko (registrované partnerstvo od roku 2002 pre osoby rovnakého pohlavia v platnosti do roku 2017, manželstvá od roku 2017)	22
3.4 Írsko (registrované partnerstvo od roku 2010 pre osoby rovnakého pohlavia v platnosti do roku 2015, manželstvá od roku 2015)	22
3.5 Nemecko (registrované partnerstvo od roku 2001 pre osoby rovnakého pohlavia v platnosti do roku 2017, manželstvá od roku 2017)	22
3.6 Slovinsko (registrované partnerstvo od roku 2015 aj pre osoby rovnakého pohlavia v platnosti do roku 2023, manželstvá od roku 2023)	23
3.7 Španielsko (manželstvá od roku 2005)	23
3.8 Švédsko (registrované partnerstvo od roku 1995 pre osoby rovnakého pohlavia v platnosti do roku 2009, manželstvá od roku 2009)	23
4. Štáty bez legislatívneho partnerstva alebo manželstva.....	24
4.1 Bulharsko	24
4.2 Litva	24

4.3 Poľsko.....	25
4.4 Rumunsko.....	25
4.5 Slovensko.....	26
Záver	27
Zdroje.....	28

Úvod

Ochrana ľudských práv a zákaz diskriminácie sú dôležité piliere právneho poriadku EÚ. Princíp rovnosti a zákaz diskriminácie na základe sexuálnej orientácie majú rozsiahly právny základ v zmluvách EÚ (napr. článok 10 Zmluvy o fungovaní EÚ a článkami 2 a 3 Zmluvy o EÚ).

Rozsah ustanovení je obmedzený na sociálnu ochranu, zdravotnú starostlivosť a právomoci EÚ sa nevzťahujú ani na uznávanie manželského alebo rodinného vzťahu.

V rámci EÚ legislatívy sú ustanovenia vyššie spomínaných zmlúv doplnené v Charte základných práv EÚ, Článok 21, ods. 1 zakazuje diskrimináciu kvôli sexuálnej orientácii. Ustanovenia ďalej dopĺňujú nasledujúce Smernice.

[Smernica Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000](#), ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod má veľmi široký rozsah, keďže zaväzuje členské štáty prijať príslušné antidiskriminačné právne predpisy v oblasti sociálnej ochrany, vzdelávania k poskytovaniu služieb tovarov a prístupu k bývaniu.

[Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000](#), ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní upravuje podmienky zaobchádzania na pracovisku a od roku 2023 aj v prípadoch samostatne zárobkovo činnnej osoby. Na základe odôvodnenia Smernice o rovnakom zaobchádzaní v zamestnaní, ustanovenia neovplyvňujú legislatívu štátov v oblastiach vyhradených pre manželské páry ([Rozsudok Súdneho dvora \(piata komora\) z 12. decembra 2013](#) Frédéric Hay proti Crédit agricole mutuel de Charente-Maritime et des Deux-Sèvres).

[Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012](#), ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV rovnako zakazuje diskrimináciu na základe sexuálnej orientácie, rodovej identity a rodového vyjadrenia.

[Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004](#) o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov.

[Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003](#) o práve na zlúčenie rodiny. Pozri tiež [Rozsudok Súdneho Dvora C-673/16](#).

[Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. Decembra 2011](#) o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany.

V štúdií porovnáваме vnútroštátne predpisy v prípade:

1. registrovaného partnerstva,
2. registrovaného partnerstva a aj možnosti manželského zväzku (páry rovnakého pohlavia si môžu vybrať, či uzavrujú manželstvo alebo registrované partnerstvo),
3. manželského zväzku

V 4. kapitole sa venujeme štátom, ktoré zatiaľ takéto právne normy neprijali.

V rámci analýzy vychádzame najmä z podkladov asociácie [ILGA – Europe](#) (*European region of the International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association*) a Európskej siete právnych expertov v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie [European Equality Law Network](#), ktoré poskytujú prehľady národných legislatív členských štátov EÚ a rovnako súdne rozhodnutia v predmetnej oblasti.

Štáty so schváleným registrovaným partnerstvom:

Cyprus, Česko, Chorvátsko, Lotyšsko, Maďarsko, Taliansko

Štáty so schváleným registrovaným partnerstvom a manželstvom:

Estónsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Luxembursko, Malta, Portugalsko, Rakúsko

Štáty s možnosťou uzatvorenia manželstva:

Belgicko, Dánsko, Fínsko, Írsko, Nemecko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko

Štáty bez uznania partnerstva alebo manželstva:

Bulharsko, Litva, Poľsko, Rumunsko, Slovensko

Záver venujeme porovnaniu možností a limitov v rámci legislatívnych úprav.

1. Registrované partnerstvá

1.1 Cyprus (registrované partnerstvá od roku 2015)

⇒ Právne normy

Zákon o registrovanom partnerstve „[ΜΕΡΟΣ Ι ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ](#)“ z roku 2015.

⇒ Podmienky vstupu a ukončenia, inštitúcie, cudzinci

Inštitúcia uzatvárajúca partnerstvo	Obvodný úrad v mieste bydliska jedného z partnerov alebo na ľubovoľnom obvodnom úrade, ak ani jeden z partnerov nie je občanom Cypru a nemá tu ani trvalé bydlisko.
Osoby uzatvárajúce partnerstvo	Osoby rovnakého aj opačného pohlavia.
Podmienky vstupu do partnerstva	Vek 18 rokov; právna spôsobilosť a dobrovoľný súhlas oboch partnerov; partneri nemajú uzavreté iné manželstvo/partnerstvo; bez priamych či nepriamych príbuzenských vzťahov do 5. stupňa.
Cudzinci	Áno.
Inštitúcia, ktorá ukončuje partnerstvo	Obvodný úrad – v prípade „spoločného vyhlásenia o zrušení registrovaného partnerstva“ podaného oboma partnermi. Obvodný súd – rozhodnutím obvodného súdu, na návrh jedného z partnerov. Automaticky – ak sa partneri rozhodnú uzavrieť manželstvo (len v prípade partnerov opačného pohlavia).

⇒ Hlavné rozdiely oproti manželstvu

Registrované páry majú prakticky rovnaké práva a povinnosti ako manželské páry. Hlavným rozdielom je, že na registrované páry sa nevzťahujú ustanovenia zákona o adopcii.

⇒ Práva a povinnosti partnerov

Vyživovacia povinnosť je špecificky a detailne upravená v zákone o registrovanom partnerstve. Ostatné práva a povinnosti sú rovnaké ako v prípade manželstva.

⇒ Majetkové práva

Bezpodielové spoluvlastníctvo (ale s obmedzeniami, v prípade ak jeden z partnerov získal majetok darom či dedením). Ostatné práva ako v prípade manželstva.

⇒ Adopcie detí, osvojenie partnerových detí

Adopcia	Nie ako pár.
Osvojenie si partnerovho dieťaťa	-
Vzťah s dieťaťom/ s deťmi partnera	-

1.2 Česká republika (registrované partnerstvá od roku 2006)

⇒ Právne normy

[Zákon č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.](#)

Novela Občianskeho zákonníka, platná až od 1. januára 2025, zavádza pre registrované partnerstvá rovnaké práva a povinnosti ako pri manželstve, okrem adopčných práv.

⇒ Podmienky vstupu a ukončenia, inštitúcie, cudzinci

Inštitúcia uzatvárajúca partnerstvo	Matričný úrad.
Osoby uzatvárajúce partnerstvo	Len osoby rovnakého pohlavia.
Podmienky vstupu do partnerstva	Vek 18 rokov; právna spôsobilosť; partneri nemajú uzavreté manželstvo/partnerstvo.
Cudzinci	Áno, ale jeden z partnerov musí byť občanom Českej republiky.
Inštitúcia, ktorá ukončuje partnerstvo	Súd – na základe návrhu jedného alebo oboch partnerov.

⇒ Hlavné rozdiely oproti manželstvu

- Bez možnosti adoptovať si dieťa (ako pár) alebo osvojiť si partnerovo dieťa.
- Partneri nemajú právo na asistenovanú reprodukciu.

⇒ Práva a povinnosti partnerov

- Partneri rozhodujú o záležitostiach partnerského spolužitia spoločne.
- Právo zastupovať partnera v bežných záležitostiach.
- Vzájomná vyživovacia povinnosť.
- Právo na návštevy v nemocnici a vo väzení.

⇒ Majetkové práva

- Dedičské právo.

⇒ Adopcie detí, osvojenie partnerových detí

Adopcia	Nie ako pár.
Osvojenie si partnerovho dieťaťa	Podľa výkladu novely občianskeho zákonníka by to malo byť možné. (Stanovisko uvádzame podľa organizácie <i>Jsme fér, manželství pro všechny páry.</i>)
Vzťah s dieťaťom/ s deťmi partnera	Existencia partnerstva nie je prekážkou výkonu rodičovskej zodpovednosti partnera voči jeho dieťaťu ani prekážkou zverenia jeho dieťaťa do jeho výchovy. Pokiaľ má jeden z partnerov zverené dieťa do starostlivosti a obaja partneri žijú v spoločnej domácnosti, druhý partner sa tiež podieľa na výchove dieťaťa, povinnosti týkajúce sa ochrany vývoja a výchovy dieťaťa sa vzťahujú aj na tohto partnera.

1.3 Chorvátsko (registrované partnerstvá od roku 2014)

⇒ Právne normy

Zákon o životnom partnerstve osôb rovnakého pohlavia ([Zákon o životnom partnerstve osoba istog spola.](#))

⇒ Judikatúra

Páry rovnakého pohlavia môžu prejsť hodnotením pre adoptívnych rodičov spoločne a nesmú byť diskriminované na základe svojej sexuálnej orientácie. Rozhodol Najvyšší správny súd (dostupný v [Chorvátskom jazyku](#)) v roku 2022.

⇒ Podmienky vstupu a ukončenia, inštitúcie, cudzinci

Inštitúcia uzatvárajúca partnerstvo	Matričný úrad.
Osoby uzatvárajúce partnerstvo	Len rovnaké pohlavie.
Podmienky vstupu do partnerstva	Partneri nie sú v inom partnerstve alebo manželstve; partneri verejne vyjadria súhlas so vstupom do partnerstva; vek 18 rokov; spôsobilosť na právne úkony; nie sú v blízkom príbuzenskom vzťahu.
Cudzinci	Áno (musia splniť požiadavky ako chorvátski občania).
Inštitúcia, ktorá ukončuje partnerstvo	Súd – na žiadosť jedného z partnerov. Matričný úrad – v prípade vzájomnej dohody o ukončení partnerstva (ak v domácnosti nežijú neplnoleté deti).

⇒ Hlavné rozdiely oproti manželstvu

- Partnerstvo má rovnaké právne účinky ako manželstvo, s výnimkou možnosti adoptovať si dieťa pre páry rovnakého pohlavia.
- V zákone je upravený zákaz diskriminácie partnerov vo všetkých oblastiach rodinného, spoločenského a pracovného života ako aj vo vzťahu k štátnym inštitúciám.

⇒ Práva a povinnosti partnerov

- Partnerstvo je založené na princípoch rovnosti, vzájomného rešpektu a vzájomnej pomoci.
- Partnerstvo má rovnaký efekt ako manželstvo v oblasti dedenia, daňového systému, dôchodkového poistenia, zamestnaneckých vzťahov, či prístupu k verejným službám.
- Všetky formy domáceho násillia v rodine sú zakázané.
- Právo na prijatie partnerovho priezviska.
- Partneri majú právo na ochranu súkromia a rodinného života.
- Osoba, ktorá je v partnerstve s chorvátskym občanom, môže získať chorvátske občianstvo za rovnakých podmienok, ako osoba, ktorá je v manželstve s chorvátskym občanom.

⇒ **Majetkové práva**

- Vzájomná vyživovacia povinnosť partnerov.
- Bezpodielové spoluvlastníctvo, pokiaľ si partneri inak neupravia majetkové vzťahy.
- Nárok na vdovský a vdovecký dôchodok.

⇒ **Adopcie detí, osvojenie partnerových detí**

Adopcia	Áno od roku 2022.
Osvojenie si partnerovho dieťaťa	Umožňuje sa registrovaným a neregistrovaným životným partnerom stať sa partnermi-opatrovníkmi dieťaťa svojho partnera.
Vzťah s deťom/ s deťmi partnera	Ako v manželstve.

1.4 Lotyšsko (registrované partnerstvá od 1. júla 2024)

⇒ **Právne normy**

V roku 2006 bola ochrana manželstva zakotvená v ústave, čl. 110 „[Latvijas Republikas Satversme](#)“.

V roku 2023 boli prijaté viaceré novely, ktoré zabezpečujú sociálnu a právnu ochranu.

Vznik a zánik partnerstva má na starosti notársky úrad. „*Notár vyhotoví notársku zápisnicu o spoločenstve, ak sa dve plnoleté fyzické osoby osobne stretnú u notára a osvedčia, že majú blízky osobný vzťah, spoločné hospodárenie a úmysel sa oň starať, ako aj vzájomne sa poskytovať a podporovať. Partnerstvo nie je to isté ako manželstvo.*“ (Novela notárskeho zákona „[Grozījumi Notariāta likumā](#)“)

Novela o právach pacientov „[Grozījumi Pacientu tiesību likumā](#)“ upravuje súhlas s postupom liečby v jeho mene.

Zmeny a doplnenia zákona o dôchodku „[Grozījumi likumā "Par valsts pensijām"](#)“ stanovujú, že partneri budú mať právo na sociálne záruky, v prípade úmrtia druhého partnera vrátane vyplatenia dôchodku, ktorý by patril pozostalému.

Novela zákona o dani z príjmov „[Grozījums likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#)“ zahŕňa úľavy pri rôznych typoch transakcií.

Podľa novely zákona o predchádzaní konfliktu záujmov pri činnosti verejných funkcionárov „[Grozījumi likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā"](#)“ bude partnerstvo uvedené vo vyhlásení verejného činiteľa.

Právo na adopciu nie je priznané.

1.5 Maďarsko (registrované partnerstvo od roku 2009)

⇒ **Právne normy**

Zákon o registrovanom spoluzití a o zmene a doplnení niektorých zákonov „[2009. évi XXIX. törvény a bejegyzett élettársi kapcsolatáról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról](#)“.

Manželský zväzok medzi mužom a ženou uzákoňuje ústava [Magyarország Alaptörvénye](#).

⇒ **Podmienky vstupu a ukončenia, inštitúcie, cudzinci**

Inštitúcia uzatvárajúca partnerstvo	Miestny/Matričný úrad.
Osoby uzatvárajúce partnerstvo	Len rovnaké pohlavie.
Podmienky vstupu do partnerstva	Vek 18 rokov; právna spôsobilosť; partneri nie sú v inom partnerstve či manželstve; nie sú v blízkom príbuzenskom vzťahu; verejne prejavovaný súhlas so vstupom do partnerstva.
Cudzinci	Áno, ale jeden z partnerov musí mať maďarské občianstvo, alebo trvalý pobyt v Maďarsku.
Inštitúcia, ktorá ukončuje partnerstvo	Notársky úrad – pri dohode partnerov ukončenie za rovnakých podmienok ako ukončenie manželstva (pokiaľ partneri nevychovávajú nepľnoleté dieťa a obaja partneri sú právne spôsobilí). Súd – na návrh jedného z partnerov.

⇒ **Hlavné rozdiely oproti manželstvu**

- Pokiaľ zákon neuvádza inak, uplatňujú sa rovnaké pravidlá ako v prípade manželov.
- Legislatíva ohľadne adopcií detí manželmi sa neuplatňuje na registrovaných partnerov.
- Legislatíva ohľadom (spoločného) priezviska manželov sa nevzťahuje na registrovaných partnerov.
- Na registrované partnerstvo sa nevzťahuje domnienka otcovstva.
- Ustanovenia zákona ohľadom asistovanej reprodukcie manželov sa nevzťahujú na registrovaných partnerov.

⇒ **Práva a povinnosti partnerov**

- Ako manželstvo okrem vyššie spomenutých rozdielov.

⇒ **Majetkové práva**

- Ako v manželstve.

⇒ **Adopcie detí, osvojenie partnerových detí**

Adopcia	Nie ako pár.
Osvojenie si partnerovho dieťaťa	Nie.
Vzťah s dieťaťom/ s deťmi partnera	Nešpecifikované.

1.6 Taliansko (registrované partnerstvá od roku 2016)

⇒ Právne normy

Regulácia civilných zväzkov medzi osobami rovnakého pohlavia a úprava partnerského spoluzitia „[Regolamentazione delle unioni civili tra persone dello stesso sesso e disciplina delle convivenze. \(16G00082\) \(GU Serie Generale n.118 del 21-05-2016\)](#)“

⇒ Podmienky vstupu a ukončenia, inštitúcie, cudzinci

Inštitúcia uzatvárajúca partnerstvo	Miestny/Matričný úrad.
Osoby uzatvárajúce partnerstvo	Len osoby rovnakého pohlavia.
Podmienky vstupu do partnerstva	Partneri nie sú v inom manželstve či partnerstve; dosiahli vek plnoletosti; právna spôsobilosť; nie sú v príbuzenskom vzťahu; osoby právoplatne odsúdené za vraždu alebo pokus o vraždu môžu uzavrieť partnerstvo až po vykonaní trestu.
Cudzinci	Áno.
Inštitúcia, ktorá ukončuje partnerstvo	Matričný úrad – v prípade dohody partnerov. Súd – na návrh jedného z partnerov.

⇒ Hlavné rozdiely oproti manželstvu

- Partnerstvo nie je možné uzavrieť v náboženskej inštitúcii.
- Na partnerov sa nevzťahuje povinnosť vernosti.
- Nemožnosť adoptovať si dieťa ako pár.

⇒ Práva a povinnosti partnerov

- Možnosť prijať priezvisko partnera.
- Poskytnutie vzájomnej materiálnej a citovej podpory.
- Bezpodielové spoluvlastníctvo (pokiaľ sa partneri nedohodnú inak).
- Možnosť získať štátom podporované/dotované bývanie.
- Právo na návštevy v nemocnici a zdravotné informácie o partnerovi, právo na návštevu vo väzení.
- V prípade smrti partnera má partner právo rozhodnúť o darovaní orgánov a spôsobe pohrebu.

⇒ Majetkové práva

- Ako v manželstve.

⇒ Adopcie detí, osvojenie partnerových detí

Adopcia	Nie.
Osvojenie si partnerovho dieťaťa	Nie.
Vzťah s dieťaťom/ s deťmi partnera	Ako v manželstve.

2. Registrované partnerstvá a manželstvá

2.1 Estónsko (registrované partnerstvá od roku 2016, manželstvá od roku 2024)

⇒ Právne normy

- Zákon o registrovanom partnerstve „[Registered Partnership Act](#)“.
- Zákon o rodine „[Family Law Act](#)“ pojednáva o zväzku dvoch osôb a o možnosti adoptovania v prípade manželov aj v prípade registrovaného partnerstva

⇒ Judikatúra

Rozsudok č. 3-21-39 z 30. júna 2022 obvodného súdu v Talline, účinnosť 17. januára 2023, keď Najvyšší súd zamietol podané odvolanie ministerstvom vnútra v roku 2022 v súvislosti s prípadom, ktorý bol pôvodne začatý v roku 2020 ako zapisovanie údajov o registrovanom partnerstve do registra obyvateľov. Rozhodnutie súdu: Registrované partnerstvá musia byť zapísané do štatistík o rodine. Registrované partnerstvá možno považovať za podobné ako manželstvo o osobných údajoch v registri obyvateľov.¹

⇒ Podmienky vstupu a ukončenia, inštitúcie, cudzinci

Inštitúcia uzatvárajúca partnerstvo	Notársky úrad – partneri uzatvárajú registrované partnerstvo cez notársky overenú formu. Notár tiež skúma, či sú splnené podmienky pre uzatvorenie partnerstva.
Osoby uzatvárajúce partnerstvo	Osoby rovnakého aj opačného pohlavia.
Podmienky vstupu do partnerstva	Dospelé osoby s právnou spôsobilosťou na uzavretie registrovaného partnerstva; partneri nesmú byť blízkom príbuzenským vzťahom; nesmú byť v platnom manželstve alebo partnerstve.
Cudzinci	Áno, ale aspoň jeden z partnerov musí mať trvalý pobyt na území Estónska.
Inštitúcia, ktorá ukončuje partnerstvo	Notársky úrad – v prípade, že partneri podajú spoločnú žiadosť na ukončenie partnerstva. Súd – rozhodnutím súdu o ukončení partnerstva na návrh jedného z partnerov.

⇒ Hlavné rozdiely oproti manželstvu

Partnerstvo ostáva ako možnou alternatívou manželského zväzku. Boli prijaté ustanovenia na prejdienie z partnerstva na manželstvo, kým manželský zväzok nebol možný (možno chápať ako prechodné). Adopcia detí nie je v partnerstve možná.²

¹ Právna analýza european equality law network. Dostupné online:

<https://www.equalitylaw.eu/country/estonia>

² Legislatívny proces novely zákona o rodine dostupný online v Estónčine:

<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/5fcb8fd-b3d9-47a4-b5c1-ed9959bf0c9c/perekkonnaseaduse-muutmise-ja-sellega-seonduvalt-teiste-seaduste-muutmise-seadus>

⇒ Práva a povinnosti partnerov

- Povinnosť podporovať partnera.
- Rovnaké vzájomné práva a povinnosti.
- Vyživovacia povinnosť (počas partnerstva).
- Partner má právo zastupovať práva a povinnosti druhého partnera a reprezentovať jeho najlepšie záujmy.

⇒ Majetkové práva

Pri vstupe do registrovaného partnerstva by si partneri mali zvoliť jeden z typov majetkových vzťahov upravených v zákone o rodine (bezpodielové spoluvlastníctvo alebo oddelené vlastníctvo). Po ukončení partnerstva partneri nemajú vyživovaciu povinnosť, pokiaľ o tom nerozhodne súd na základe okolností (starostlivosť o dieťa do troch rokov, vek, zdravotný stav).³

⇒ Adopcie detí, osvojenie partnerových detí

Adopcia	Áno, v prípade manželstva.
Osvojenie si partnerovho dieťaťa	Počas obdobia trvania registrovaného partnerstva si môže partner osvojiť dieťa druhého partnera na základe zákona o rodine ak: a) druhý registrovaný partner je biologickým rodičom dieťaťa, alebo dieťa, ktoré si druhý registrovaný partner osvojil pred uzavretím zmluvy o registrovanom partnerstve.

2.2 Francúzsko (registrované partnerstvá od roku 1999, manželstvá od roku 2013)

⇒ Právne normy

Občiansky pakt solidarity „[Du pacte civil de solidarité et du concubinage](#)“ upravuje formu registrovaného partnerstva.

Zákon č. 2013-404 zo 17. mája 2013 o otvorení manželstva pre páry rovnakého pohlavia „[LOI n° 2013-404 du 17 mai 2013 ouvrant le mariage aux couples de personnes de même sexe](#)“

⇒ Podmienky vstupu a ukončenia, inštitúcie, cudzinci

Inštitúcia uzatvárajúca partnerstvo	Miestny súd.
Osoby uzatvárajúce partnerstvo	Osoby rovnakého aj opačného pohlavia.
Podmienky vstupu do partnerstva	Plnoletosť; právna spôsobilosť; partneri nie sú v príbuzenskom vzťahu; partneri nie sú v inom partnerstve/manželstve.
Cudzinci	Áno.
Inštitúcia, ktorá ukončuje partnerstvo	Miestny súd.

³ Pozri bližšie Ministerstvo spravodlivosti: <https://www.eesti.ee/en/family/registration-of-cohabitation#proprietary-rights>

⇒ **Hlavné rozdiely oproti manželstvu**

- Partneri nemajú možnosť adopcií.
- Partneri nemajú nárok na asistovanú reprodukciu.

⇒ **Práva a povinnosti partnerov**

- Povinnosť vzájomnej pomoci a materiálnej podpory.

⇒ **Majetkové práva**

- Bezpodielové spoluvlastníctvo, ak sa tak partneri dohodnú.
- Daňové zvýhodnenie.⁴

⇒ **Adopcie detí, osvojenie partnerových detí**

Adopcia	Zákon neupravuje túto možnosť (v prípade manželstva aj páry rovnakého pohlavia majú možnosť adopcie).
Osvojenie si partnerovho dieťaťa	Zákon neupravuje túto možnosť (v prípade manželstva aj partneri rovnakého pohlavia majú možnosť osvojenia si partnerovho dieťaťa).
Vzťah s dieťaťom/ s deťmi partnera	Ako v prípade manželstva.

2.3 Grécko (registrované partnerstvo od roku 2015, manželstvá od roku 2024)

⇒ **Právne normy**

Novela zákona 3719/2008 č. 4356/2015 „[Σύμφωνο συμβίωσης, άσκηση δικαιωμάτων, ποινικές και άλλες διατάξεις](#)“ upravuje partnerské spolužitie.

Zákon č. 5089/2024 o rovnosti v občianskom manželstve, zmene Občianskeho zákonníka a iných ustanoveniach „[Νόμος 5089 για την «ισότητα στον πολιτικό γάμο, τροποποίηση του αστικού κώδικα και άλλες διατάξεις](#)“ priznáva možnosť uzavretia manželstva osobám rovnakého pohlavia, upravuje aj pracovné právo (oblasť materskej dovolenky, priezvisko dieťaťa, soc. zabezpečenie a. i.).

⇒ **Judikatúra**

Vallianatos a ďalší proti Grécku [GC] – [29381/09 a 32684/09](#), Rozsudok zo 7.11.2013.

Diskriminácia vylúčenia párov rovnakého pohlavia. Zákon č. 3719/2008 zaviedol oficiálnu formu partnerstva „civilný zväzok“ pre páry rôzneho pohlavia. Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že vláda neponúkla presvedčivé a závažné dôvody, ktoré by mohli odôvodniť vylúčenie párov rovnakého pohlavia z pôsobnosti zákona.

⁴ Pozri bližšie Páry v Európe. Páry vo Francúzsku: <https://www.coupleseurope.eu/couples-in-france>

⇒ **Podmienky vstupu a ukončenia, inštitúcie, cudzinci**

Inštitúcia uzatvárajúca partnerstvo	Notársky úrad – notársky overený dokument je zaregistrovaný v rámci „občianskeho registra“ do knihy registrovaných partnerstiev.
Osoby uzatvárajúce partnerstvo	Rovnaké aj opačné pohlavie.
Podmienky vstupu do partnerstva	Neuzavreté iné manželstvo alebo partnerstvo; vek 18 rokov (15 rokov za určitých podmienok); partneri nie sú v blízkom príbuzenskom vzťahu.
Cudzinci	Aj cudzinci, niektoré municipality však vyžadujú potvrdenie o bydlisku v Grécku.
Inštitúcia, ktorá ukončuje partnerstvo	Notársky úrad (za istých okolností súd).

⇒ **Hlavné rozdiely oproti manželstvu**

- Len manželstvo môže byť uzavreté v kostole.
- Registrované partnerstvo je možné ukončiť aj bez udania dôvodu, na rozdiel od ukončenia manželstva, na ktoré musia existovať závažné dôvody, o ktorých rozhoduje súd.

⇒ **Práva a povinnosti partnerov**

- Právo na návštevy v nemocnici aj vo väzení.
- Registrovaní partneri majú nárok na rovnaké sociálne benefity ako manželia.

⇒ **Majetkové práva**

- Majetkové práva sú upravené rovnako ako v manželstve, pokiaľ sa partneri nedohodnú inak.
- Partneri majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť.
- Registrovaní partneri majú nárok na vdovský/vdovecký dôchodok po smrti partnera, za rovnakých podmienok ako manželia.
- Dedičské konanie je upravené rovnakým spôsobom v prípade smrti partnera, ako je tomu v prípade smrti manžela/manželky.

⇒ **Adopcie detí, osvojenie partnerových detí**

Adopcia	Nie ako pár, v manželstve je adopcia možná.
Osvojenie si partnerovho dieťaťa	Nie, v manželstve áno.
Vzťah s dieťaťom/ s deťmi partnera	Dieťa možno spoločne pestovať podľa zákona č. 4538/2018 o opatreniach na podporu pestúnskych a osvojovacích inštitúcií. Ide však o možnosť dočasného charakteru a len na určité časové obdobie.

2.4 Holandsko (registrované partnerstvá od roku 1998, manželstvá od roku 2001)

⇒ Právne normy

Zákon o manželstve „[Wet openstelling huwelijk](#)“

[Novela](#) Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku v súvislosti so zahrnutím ustanovení o registrovaných partnerstvách z roku 1998.

⇒ Podmienky vstupu a ukončenia, inštitúcie, cudzinci

Inštitúcia uzatvárajúca partnerstvo	Matričný úrad.
Osoby uzatvárajúce partnerstvo	Rovnaké aj opačné pohlavie.
Podmienky vstupu do partnerstva	Partneri nie sú v inom partnerstve či manželstve; vek 18 rokov; právna spôsobilosť.
Cudzinci	Áno, ale aspoň jeden z partnerov musí mať povolenie na pobyt v Holandsku.
Inštitúcia, ktorá ukončuje partnerstvo	Matričný úrad – pri vzájomnej dohode partnerov (ak sa nestarajú o maloleté dieťa); Súd – na žiadosť jedného z partnerov. Partnerstvo je možné zmeniť na manželstvo.

⇒ Hlavné rozdiely oproti manželstvu

V Holandsku si partneri, ktorí si neželajú manželstvo, môžu namiesto toho zvoliť registrované partnerstvo. Podobné dôsledky má manželstvo aj registrované partnerstvo. Partnerstvo je možné ukončiť mimosúdnou cestou, ak je partnerstvo zatiaľ bezdetné.⁵

⇒ Adopcie detí, osvojenie partnerových detí

Adopcia	Áno.
Osvojenie si partnerovho dieťaťa	Áno.
Vzťah s dieťaťom/ s deťmi partnera	Ako v manželstve.

2.5 Luxembursko (registrované partnerstvá od roku 2004, manželstvá od roku 2015)

⇒ Právne normy

Zákon o registrovaných partnerstvách z roku 2004 „[Loi du 9 juillet 2004 relative aux effets légaux de certains partenariats](#)“.

⁵ Vláda Holandsko: Marriage, registered partnership and cohabitation agreements:

<https://www.government.nl/topics/marriage-cohabitation-agreement-civil-partnership/marriage-civil-partnership-and-cohabitation-agreements>

Novela občianskeho zákonníka z roku 2014 (platnosť 2015) „[Loi du 4 juillet 2014 portant réforme du Titre II.- du Livre Ier du Code civil](#)“ upravila manželský zväzok a do manželstva môžu vstúpiť dvaja ľudia rovnakého pohlavia.

⇒ **Podmienky vstupu a ukončenia, inštitúcie, cudzinci**

Inštitúcia uzatvárajúca partnerstvo	Miestny/Matričný úrad.
Osoby uzatvárajúce partnerstvo	Rovnaké aj opačné pohlavie.
Podmienky vstupu do partnerstva	Plnoletosť; právna spôsobilosť; partneri nie sú v inom partnerstve či manželstve.
Cudzinci	Áno – občania EÚ alebo cudzinci s povolením na pobyt.
Inštitúcia, ktorá ukončuje partnerstvo	Miestny/Matričný úrad. Môže zaniknúť aj uzavretím manželstva.

⇒ **Hlavné rozdiely oproti manželstvu**

- Rovnaké ako manželstvo, ale bez práva na adopciu detí.
- Neuplatňuje sa tzv. domnienka otcovstva.

⇒ **Práva a povinnosti partnerov**

- Povinnosť vzájomnej pomoci a podpory.

⇒ **Majetkové práva**

- Dedičné právo.
- Upravené dohodou medzi partnermi.

⇒ **Adopcie detí, osvojenie partnerových detí**

Adopcia	Nie pre partnerstvo, v manželstve áno.
Osvojenie si partnerovho dieťaťa	Nie pre partnerstvo, v manželstve áno.
Vzťah s dieťaťom/ s deťmi partnera	Ako v manželstve.

2.6 Malta (registrowané partnerstvá od roku 2014, manželstvá od roku 2017)

⇒ **Právne normy**

Zákon o manželstve „[XXIII of 2017 – Marriage Act and other Laws](#)“

„Registrowané partnerstvo“ má v maltskom práve podobu „občianskeho zväzku“, a to v súlade so zákonom o občianskom zväzku (kapitola 530 Zbierky zákonov Malty). Ako občiansky zväzok je povolené zaregistrovať partnerstvo medzi dvoma osobami rovnakého aj rôzneho pohlavia. Po registrácii má občiansky zväzok právne účinky a dôsledky zodpovedajúce občianskemu sobášu. Partneri v občianskom zväzku uzavretom pred tým, ako nadobudol platnosť zákon o zmene zákona o manželstve a iných zákonov z roku 2017, môžu do piatich rokov od 1. septembra 2017

zmeniť svoj občiansky zväzok na manželstvo. Keď sa občiansky zväzok zmení na manželstvo, občiansky zväzok touto zmenou zaniká a manželstvo sa považuje za existujúce od dátumu, keď bol uzavretý občiansky zväzok.

Zákon o registrovanom partnerstve „[Civil Union Act](#)“ práva a povinnosti sú identické ako v manželstve, vrátane adopcií.

2.7 Portugalsko (registrované partnerstvá od roku 2010, manželstvá od roku 2010)

⇒ Právne normy

Zákon na ochranu „de facto“ zväzkov „[Lei n.º 23/2010, de 30 de agosto](#)“

V portugalskom právnom poriadku neexistujú ustanovenia o registrovaných partnerstvách. V spomenutom zákone sú však stanovené určité opatrenia na ochranu nemanželských partnerstiev (uniões de facto). Tieto opatrenia sú stanovené v článku 3 uvedeného zákona a patrí medzi ne právo užívať spoločnú domácnosť a dostávať dôchodok v prípade úmrtia partnera. Okrem toho sa v článku 2020 portugalského Občianskeho zákonníka (Código Civil) stanovuje, že v prípade smrti jedného z partnerov sa má z majetku zosnulého partnera vyplácať výživné.

Zákon o manželstve pre páry rovnakého pohlavia „[Permite o casamento civil entre pessoas do mesmo sexo](#)“ z roku 2010 povoľuje civilný sobáš a priznáva rovnocenné práva manželstva mimo adopcie detí, ktorá bola povolená v roku 2016 ([ASSEMBLEIA DA REPÚBLICA Lei n.º 2/2016 de 29 de fevereiro](#)).

2.8 Rakúsko (registrované partnerstvá od roku 2010, manželstvá od roku 2019)

⇒ Právne normy

Zákon o registrovanom partnerstve „[Eingetragene Partnerschaft-Gesetz](#)“

⇒ Judikatúra

- Rozhodnutie ústavného súdu o protiústavnosti vylúčenia homosexuálnych párov z práva na adopciu ([Constitutional Court Nr. G 119-120/2014, 11 December 2014](#)).
- [Rozhodnutie](#) Európskeho súdu pre ľudské práva na osvojenie si dieťaťa.
- Ústavný súd, posúdenie protiústavnosti zákonného rozdelenia vzťahov opačného a rovnakého pohlavia na dva odlišné právne inštitúty proti zákazu diskriminácie v princípe rovnosti ([Geschäftszahl G258/2017](#) ua ([G258-259/2017-9](#))).

⇒ Podmienky vstupu a ukončenia, inštitúcie, cudzinci

Inštitúcia uzatvárajúca partnerstvo	Miestny/Matričný úrad.
Osoby uzatvárajúce partnerstvo	Rovnaké aj opačné pohlavia.
Podmienky vstupu do partnerstva	Dosiahnutá plnoletosť 18 rokov; právna spôsobilosť; partneri nemôžu byť v partnerstve alebo v manželstve s inou osobou; nemôžu byť v príbuzenskom vzťahu.

Cudzinci	Áno.
Inštitúcia, ktorá ukončuje partnerstvo	Súd.

⇒ **Práva a povinnosti partnerov**

- Povinnosť vzájomnej podpory, pomoci a dôvery.
- Povinnosť žiť v spoločnej domácnosti.

⇒ **Majetkové práva**

Rovnaké ako v manželstve avšak bez niektorých sociálnych benefitov vzťahujúcich sa na manželov/pozostalých zo strany štátu. Ustanovenia platné pre manželov platia primerane aj pre registrovaných partnerov a registrované partnerstvá. Registrovaný partner má teda zákonné právo dediť len počas prebiehajúceho registrovaného partnerstva.⁶

⇒ **Adopcie detí, osvojenie partnerových detí**

Adopcia	Áno, od roku 2016 (v dôsledku rozhodnutia ústavného súdu).
Osvojenie si partnerovho dieťaťa	Áno, od roku 2013 (v dôsledku rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva).
Vzťah s dieťaťom/ s deťmi partnera	Ako v manželstve.

⁶ Pozri bližšie na stránke vlády Rakúska. Dostupné online:
https://www.oesterreich.gv.at/en/themen/familie_und_partnerschaft/partnerschaft-und-ehe/eingetragene_partnerschaft/Seite.1890200.html

3. Manželstvá

3.1 Belgicko (manželstvá od roku 2003)

⇒ Právne normy

- Zákon o otvorení manželstva osobám rovnakého pohlavia a o zmene a doplnení niektorých ustanovení Občianskeho zákonníka „[Wet tot openstelling van het huwelijk voor personen van hetzelfde geslacht en tot wijziging van een aantal bepalingen van het Burgerlijk Wetboek.](#)“

- Zákon, ktorým sa menia a dopĺňajú viaceré ustanovenia Občianskeho zákonníka s cieľom umožniť adopciu osobami rovnakého pohlavia „[Wet tot wijziging van een aantal bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, teneinde de adoptie door personen van hetzelfde geslacht mogelijk te maken.](#)“

Belgicko schválilo ustanovenia o manželstve párov rovnakého pohlavia v roku 2003 a adopciu umožnilo v roku 2006. V minulosti nebol prijatý zákon o registrovaných partnerstvách, v roku 2000 však schválilo ustanovenia o spolužití, ktoré dávali určité práva aj párom rovnakého pohlavia – zákon o zavedení zákonného spolužitia „[Wet tot invoering van de wettelijke samenwoning.](#)“

3.2 Dánsko (registrované partnerstvo od roku 1989 pre osoby rovnakého pohlavia v platnosti do roku 2012, manželstvá od roku 2012)

⇒ Právne normy

Zákon o manželstve „[Bekendtgørelse af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning.](#)“ V roku 2010 ([LOV nr 537 af 26/05/2010](#)) boli povolené adopcie párom v registrovanom partnerstve, rovnako nahradené zákonom o manželstve.

3.3 Fínsko (registrované partnerstvo od roku 2002 pre osoby rovnakého pohlavia v platnosti do roku 2017, manželstvá od roku 2017)

⇒ Právne normy

Zákon o manželstve „[Avioliittolaki](#)“, vzťahuje sa aj na adopciu. Pár v registrovanom partnerstve uzavretom do roku 2017 môže ostať v tomto zväzku, ak si to želá.

3.4 Írsko (registrované partnerstvo od roku 2010 pre osoby rovnakého pohlavia v platnosti do roku 2015, manželstvá od roku 2015)

⇒ Právne normy

Zákon o manželstve „[Marriage Act](#)“ prijatý po referende.

Zákon o rodine „[Children and Family Relationships Act](#)“ umožňuje adopciu.

3.5 Nemecko (registrované partnerstvo od roku 2001 pre osoby rovnakého pohlavia v platnosti do roku 2017, manželstvá od roku 2017)

⇒ Právne normy

Zákon, ktorým sa zavádza právo na manželstvo pre osoby rovnakého pohlavia „[Gesetz zur Einführung des Rechts auf Eheschließung für Personen gleichen Geschlechts](#)“ vrátane adopcií. Od roku 2026 by zväzok mala schvaľovať aj katolícka cirkev.⁷

3.6 Slovinsko (registované partnerstvo od roku 2015 aj pre osoby rovnakého pohlavia v platnosti do roku 2023, manželstvá od roku 2023)

⇒ Právne normy

Novely zákona o rodine zaviedli manželskú rovnosť a rovnaké práva na adopciu v roku 2022 rozhodnutím Ústavného súdu „[odložbi št. U-I-486/20, Up-572/18 in U-I-91/21, Up-675/19 z dne 16. 6. 2022](#)“. Slovinsko prijalo manželstvá rovnakých pohlaví a zrušilo [zákon o partnerstvách](#) pre páry rovnakého pohlavia. Zmena zrovnoprávňuje partnerov v týchto zväzkoch, pokiaľ ide o všetky právne dôsledky manželstva a v iných oblastiach práva ustanovených zákonom o rodine, vrátane podmienok ustanovených pre osvojenie dieťaťa. Manželia alebo partneri si môžu osvojiť dieťa spoločne alebo jeden z nich si môže osvojiť dieťa svojho manžela alebo partnera.

Keďže zákon vymedzuje obe formy životných zväzkov pre partnerov opačného aj rovnakého pohlavia rovnako, **už nie je potrebná osobitná úprava oboch foriem životných zväzkov pre partnerov rovnakého pohlavia** a novela zákona tiež ustanovuje zrušenie zákona o partnerstvách a prechodnú lehotu na jeho uplatňovanie.⁸

3.7 Španielsko (manželstvá od roku 2005)

⇒ Právne normy

Zákon č. 13/2005 z 1. júla, ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník o práve uzavrieť manželstvo „[Ley 13/2005, de 1 de julio, por la que se modifica el Código Civil en materia de derecho a contraer matrimonio](#).“

Španielsko nemá na štátnej úrovni prijatý zákon o registrovaných partnerstvách, jednotlivé regióny si ich regulujú sami vrátane adopcií.

3.8 Švédsko (registované partnerstvo od roku 1995 pre osoby rovnakého pohlavia v platnosti do roku 2009, manželstvá od roku 2009)

⇒ Právne normy

Zákon o manželstve „[Äktenskapsbalk](#)“.

Zákon o rodičovstve, časť 4 „[Föräldrabalk \(1949:381\)](#)“.

⁷ TASR. Dostupné online: <https://www.teraz.sk/najnovsie/katolicka-cirkev-bude-od-roku-2026-poz/700084-clanok.html>

⁸ Pozri bližšie vláda Slovinsko. Dostupné online: <https://www.gov.si/en/news/2023-01-30-implementation-of-the-amendment-to-the-family-code/>

4. Štáty bez legislatívneho partnerstva alebo manželstva

4.1 Bulharsko

V roku 2021 žilo podľa celoštátneho sčítania spolu 1 428 párov rovnakého pohlavia v tomto roku, tieto informácie boli prvýkrát zhromažďované (uvedené boli v roku 2023).⁹

⇒ Právne normy

Legislatíva neobsahuje právne normy k registrovanému partnerstvu a manželstvu osôb rovnakého pohlavia.

⇒ Judikatúra

- Najvyšší súd odoprel udelenie občianstva a rodný list pre dieťa páru tvoreného dvomi matkami bulharskej a španielskej národnosti napriek opačnému rozhodnutiu Súdneho dvora EÚ. Prípád „[Stolichna obshtina, rayon Pancharevo č. 221/2021.](#)“
- Európsky súd pre ľudské práva vyniesol rozsudok vo veci Koilova a Babulkova proti Bulharsku ([sťažnosť č. 40209/20](#)) a zaviazal Bulharsko, aby vytvorilo právny rámec na uznávanie vzťahov osôb rovnakého pohlavia.

4.2 Litva

⇒ Právne normy

V roku 2016 parlament zakotvil v ústave manželstvo ako zväzok muža a ženy. „[Lietuvos respublikos konstitucijos 38 straipsnio pakeitimo įstatymas.](#)“

V roku 2021 bol v parlamente predložený [návrh zákona o partnerstve](#) bez možnosti adopcie, ktorý bol zamietnutý. Podobný ešte kompromisnejší návrh bol predložený aj v roku 2022, zväzok je v návrhu označovaný ako civilný zväzok a zápis by neprebíhal na matrike ale u notára. V roku 2024 bol stiahnutý z programu schôdze.¹⁰

⇒ Judikatúra

[Rozhodnutie](#) z roku 2019. Hoci Súdny dvor nekonkretizoval podrobnosti o sexuálnej orientácii alebo konceptoch rodovej identity ako takých, znenie súdu v kombinácii s jeho opätovným potvrdením o dôležitosti ochrany rodinných vzťahov osôb rovnakého pohlavia sú základom pre ďalšie uznávanie práv párov rovnakého pohlavia v Litve.

⁹ ILGA Europe. Dostupné online: https://www.ilga-europe.org/files/uploads/2024/02/2024_family.pdf

¹⁰ Tlačová správa k legalizácii civilného zväzku. Dostupné online: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35403&p_k=1&p_t=281360

4.3 Poľsko

⇒ Právne normy

Legislatíva neobsahuje právne normy k registovanému partnerstvu a manželstvu osôb rovnakého pohlavia. [Ústava](#) v čl. 18 chápe manželský zväzok ako zväzok muža a ženy.

⇒ Judikatúra

[Rozhodnutie Súdneho dvora C-2/21](#) Európskej únie vydané v júni 2022 svojím rozhodnutím z júna 2022 *de facto* vložil čl. 21 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktorý zaručuje každému občanovi EÚ slobodu pohybu a pobytu na území členských štátov, z ktorého vyplýva nutnosť uvádzania údajov o jeho rodičoch v cestovných dokladoch dieťaťa. Od vstupu Poľska do EÚ je právo EÚ vrátane zmlúv pre nás záväzné a deti, ktoré sú poľskými občanmi ako občania EÚ, by mali mať možnosť využívať všetky práva a slobody zaručené právom EÚ. Poľské zákony nepripúšťajú možnosť zapísať do dokladov dieťaťa údaje o oboch rodičoch, ak sú rovnakého pohlavia.¹¹

Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že Poľsko zlyhalo zabezpečiť osobitný právny rámec zabezpečujúci uznanie a ochrana zväzkov osôb rovnakého pohlavia v [prípade Przybyszewska](#) a ďalších päť párov rovnakého pohlavia.

4.4 Rumunsko

⇒ Právne normy

Legislatíva neobsahuje právne normy k registovanému partnerstvu a manželstvu osôb rovnakého pohlavia.

⇒ Judikatúra

V júni 2018 Európsky súdny dvor rozhodol [prípade C673/16](#). Za určitých okolností by malo byť právo na pobyt v Rumunsku udelené manželom alebo manželkám rovnakého pohlavia občanov Európskej únie.

V máji 2023 Európsky súd pre ľudské práva [prípade Buhuceanu a 20 ďalších párov proti Rumunku](#) rozhodol, že Rumunsko tým, že neuznáva zväzky osôb rovnakého pohlavia, porušuje Európsky dohovor o ľudských právach. Vláda sa proti rozhodnutiu odvolala v auguste 2023, ale toto odvolanie bolo 25. septembra 2023 zamietnuté. Rumunsko je teraz zo zákona povinné uznať zväzky osôb rovnakého pohlavia a môže riskovať finančné sankcie zo strany Rady Európy, ak nezmení zákon.

Rumunsko schválilo právo na pobyt na jeden rok pre uznaného partnera/partnerku manžela/manželku v inom členskom štáte v rámci voľného pohybu osôb. Pobyt už nebude podmienený prepisom sobášneho listu do rumunskej matriky (nariadenie vlády o režime cudzincov „[privind regimul străinilor în România](#)“).

¹¹ Advokátska kancelária Knut Mazurczak. Dostupné online: <https://kph.org.pl/14-teczowych-rodzin-walczy-z-polska-o-rowne-prawa-dla-swoich-dzieci/>

4.5 Slovensko

⇒ Právne normy

Legislatíva neobsahuje právne normy k registrovanému partnerstvu a manželstvu osôb rovnakého pohlavia. [Ústava](#) v čl. 41 chápe manželský zväzok ako zväzok muža a ženy. Návrhy zákonov a odporúčaní zavedenia registrovaných partnerstiev alebo priznávanie čiastkových práv neboli podporené. Posledným bol [vládny návrh zákona](#) z roku 2023 o fiduciárnom vyhlásení, ktorí navrhovatelia stiahli. V inom prípade Výbor NR SR pre európske záležitosti prijal uznesenie, ktorým by uznával rodičovské práva získané v zahraničí, ale svoje [rozhodnutie](#) zmenil.

⇒ Judikatúra

- Rozhodnutie Krajského súdu v Žiline [č. 5020200430](#) zrušilo rozhodnutie *Riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície* vo veci posúdenia žiadosti o udelenie trvalého pobytu na päť rokov. Ako potvrdzujúci doklad bol účastník konania povinný priložiť k žiadosti o udelenie trvalého pobytu na päť rokov sobášny list vydaný Osobitnou matrikou v Bratislave, ktorý nebol vydaný. Pri posúdení dal správny súd do pozornosti nasledujúce judikatúry:

*„Správny súd dáva do pozornosti správnym orgánom, že Európsky súd pre ľudské práva v roku 2010 v doktrínálnom rozsudku *Schalk a Kopf proti Rakúsku* jasne definoval vzťahy medzi osobami rovnakého pohlavia rovnako ako medzi osobami opačného pohlavia a zahrnul ich do rodinného života. Vzťah existujúci v homosexuálnom páre môže spadať pod pojem „súkromný život“, ako aj pod pojem „rodinný život“ z rovnakého dôvodu, ako v prípade páru opačného pohlavia, ktorý sa nachádza v rovnakej situácii (viď rozsudky *Vallianatos a i. vs Grécko* a *Orlandi a i. vs Taliansko*). Z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-673/16 (*Coman*) vyplýva, že vzťah existujúci medzi párom, ktorý tvoria osoby rovnakého pohlavia, môže patriť pod pojem „súkromný život“, ako aj pod pojem „rodinný život“ z rovnakého dôvodu ako v prípade páru opačného pohlavia, ktorý sa nachádza v rovnakej situácii.“*

- Ústavný súd preskumáva ústavnosti časti zákona o pobyte cudzincov v rámci udeľovania trvalého pobytu pre štátnych príslušníkov tretích krajín v prípade manželstva s občanom SR podaný Verejnou ochrankyňou práv v roku 2022 ([sp. zn. PL. ÚS 9/2022](#)).
- Návrh zákona, parlamentná tlač [160 IX](#). volebné obdobie upravuje definíciu partnera tretej krajiny v prípade zákona o pobyte cudzincov.

Ústavný súd na neverejnom zasadnutí pléna 17. apríla 2024 rozhodol vo veci vedenej pod [sp. zn. PL. ÚS 5/2024](#): O návrhu skupiny 33 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky.

Odmietnuť návrh na posúdenie v časti na vyslovenie nesúladu legislatívnej nečinnosti Národnej rady Slovenskej republiky, spočívajúcej v neprijatí právnej úpravy uznávajúcej páry rovnakého pohlavia a rešpektujúcej a chrániacej vzťah párov rovnakého pohlavia a vzťahy založené v rámci práva na rodinný život z toho vzťahu odvodené.

Prijíma návrh na posúdenie v oblastiach zákona o rodine v Občianskom zákonníku, a. i.

Záver

V úvode sme spomenuli legislatívne akty EÚ, od ktorých sa odvíjajú aj niektoré legislatívne opatrenia jednotlivých členských štátov.

V prvej kapitole sme sa venovali štátom, ktoré uzákonili registrované partnerstvá. Partnerstvá priznávajú zväzok **aj** v prípade opačných pohlaví napríklad na Cypre; v prípade iba rovnakých pohlaví napríklad v Česku, Chorvátsku či Maďarsku. Oproti manželstvu sa nepriznávajú adopčné práva.

Druhá kapitola sa venuje štátom, v ktorých existujú právne predpisy na vytvorenie registrovaného partnerstva a rovnako aj manželstva v prípade rovnakého pohlavia. Rozdiel medzi partnerstvom a manželstvom je v prípade adopcií, napríklad v Estónsku či vo Francúzsku. Právo na adopciu aj v prípade partnerstva je dané v Holandsku a aj v Rakúsku.

Niektoré štáty zrušili registrované partnerstvo kvôli duplicitnej legislatíve po prijatí zákona o manželstvách – Fínsko, Írsko, Nemecko a ďalšie.

V poslednej časti sme sa venovali štátom, ktoré nemajú uzákonené partnerstvo alebo manželstvo. Poukázali sme na súdne rozhodnutia v oblasti priznania čiastočných práv, ako aj na navrhnuté legislatívne iniciatívy (napríklad v Litve).

Zdroje

Organizácie

ILGA EUROPE. Dostupné online: <https://www.ilga-europe.org/>

European network of legal experts in gender equality and non-discrimination. Dostupné online: <https://www.equalitylaw.eu/>

Európska únia

Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>

Zmluva o Európskej únii. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:11992M/TXT>

Charta základných práv EÚ. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/summary/charter-of-fundamental-rights-of-the-european-union.html>

Smernica Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000L0043>

Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000L0078>

Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 12. decembra 2013. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62012CJ0267&qid=1617873998180#:%7E:text=The%20difference%20in%20treatment%20based%20on%20the%20employees%E2%80%99%20marital%20status%20and%20not%20expressly%20on%20their%20sexual%20orientation%20is%20still%20direct%20discrimination%20because%20only%20persons%20of%20different%20sexes%20may%20marry%20and%20homosexual%20employees%20are%20therefore%20unable%20to%20meet%20the%20condition%20required%20for%20obtaining%20the%20benefit%20claimed>

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004L0038>

Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003L0086>

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. Decembra 2011. Dostupné online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0095>

Belgicko

Zákon o otvorení manželstva osobám rovnakého pohlavia a o zmene a doplnení niektorých ustanovení Občianskeho zákonníka. Dostupné online: https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2003021336&table_name=wet

Ustanovenia o spolužití. Dostupné online: https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=1998112335&table_name=wet

Bulharsko

ILGA Europe. Dostupné online: https://www.ilgaeurope.org/files/uploads/2024/02/2024_family.pdf

Stolichna obshtina, rayon Pancharevo č. 221/2021. Dostupné online: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7052/en/?jsp=plugins%252FCuriaPlugin%252Fjsp%252Fquery.jsp&annee=2021

Cyprus

Zákon o občianskom spoluzití. Dostupné online: https://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2015_1_184/full.html

Česko

Novela Občianskeho zákonníka. Dostupné online: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=241>

Zákon o registrovanom partnerstve. Dostupné online: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115/zneni-20210802>

Dánsko

Zákon o manželstve. Dostupné online: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2012/1052>

Estónsko

Informácie ministerstva vnútra. Dostupné online: <https://www.eesti.ee/en/family/registration-of-cohabitation#proprietary-rights>

Zákon o registrovanom partnerstve. Dostupné online: https://www.riigiteataja.ee/en/compare_wordings?grupiId=100474&vasakAktId=522122023011

Zákon o rodine. Dostupné online: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/530102013016/consolide/current>

Legislatívny proces novely zákona o rodine. Dostupné online: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/5fcb88fd-b3d9-47a4-b5c1-ed9959bf0c9c/perekonnaseaduse-muutmise-ja-sellega-seonduvalt-teiste-seaduste-muutmise-seadus>

Fínsko

Zákon o manželstve. Dostupné online: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290234>

Francúzsko

Občiansky pakt solidarity. Dostupné online: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGIARTI000006428462/1999-11-16>

Zákon č. 2013-404 zo 17. mája 2013 o otvorení manželstva pre páry rovnakého pohlavia. Dostupné online: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000027414540>

Grécko

Novela zákona 3719/2008 č. 4356/2015. Dostupné online: <https://www.e-nomothesia.gr/oikogeneia/nomos-4356-2015.html>

Zákon č. 5089/2024 o rovnosti v občianskom manželstve, zmene Občianskeho zákonníka a iných ustanoveniach. Dostupné online: <https://www.e-nomothesia.gr/oikogeneia/n-5089-2024.html>

Rozsudok Vallianatos a ďalší proti Grécku. Dostupné online: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22002-9224%22%5D%7D>

Holandsko

Zákon o manželstve. Dostupné online: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0012099/2001-04-01#ArtikelIII>

Novela Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku v súvislosti so zahrnutím ustanovení o registrovaných partnerstvách z roku 1998. Dostupné online: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0008809/1998-01-01>

Chorvátsko

Zákon o životnom partnerstve osôb rovnakého pohlavia. Dostupné online: <https://www.zakon.hr/z/732/Zakon-o-%C5%BEivotnom-partnerstvu-osoba-istog-spola>

Rozsudok 2022-04-02-Presuda-VUS-Segota-Kozic. Dostupné online: <https://www.dugineobitelji.com/wp-content/uploads/2022/05/2022-04-02-Presuda-VUS-Segota-Kozic.pdf>

Írsko

Zákon o manželstve. Dostupné online:

<https://www.irishstatutebook.ie/eli/2015/act/35/enacted/en/print#sec2>

Zákon o rodine. Dostupné online: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2015/act/9/enacted/en/html>

Litva

Návrh zákona o partnerstve. Dostupné online: [https://e-](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/ca7c38b0ba0a11eb91e294a1358e77e9)

[seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/ca7c38b0ba0a11eb91e294a1358e77e9](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/ca7c38b0ba0a11eb91e294a1358e77e9)

Lotyšsko

Novela notárskeho zákona. Dostupné online: <https://www.vestnesis.lv/op/2024/14A.2>

Novela o právach pacientov. Dostupné online: <https://www.vestnesis.lv/op/2023/226.8>

Zmeny a doplnenia zákona o dôchodku. Dostupné online:

<https://likumi.lv/ta/id/347531-grozijumi-likuma-par-valsts-pensijam->

[Novela zákona o dani z príjmov. Dostupné online: https://likumi.lv/ta/id/347545-grozijums-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-](https://likumi.lv/ta/id/347531-grozijumi-likuma-par-valsts-pensijam-)

[Novela zákona o predchádzaní konfliktu záujmov pri činnosti verejných funkcionárov. Dostupné online: https://www.vestnesis.lv/op/2023/226.3](https://likumi.lv/ta/id/347545-grozijums-likuma-par-iedzivotaju-ienakuma-nodokli-)

Luxembursko

Zákon o registrovaných partnerstvách z roku 2004. Dostupné online:

<https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2004/07/09/n3/jo>

Novela občianskeho zákonníka z roku 2014. Dostupné online:

<https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2014/07/04/n1/jo>

Maďarsko

Zákona o registrovanom spolužití a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné online:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0900029.tv#lbj2idfc2a>

Ústava. Dostupné online:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv#:~:text=Magyarorsz%C3%A1g%20v%C3%A9di%20a%20h%C3%A1zass%C3%A1g%20int%C3%A9zm%C3%A9ny%C3%A9t%20mint%20egy%20f%C3%A9rfi%20%C3%A9s%20egy%20n%C5%91%20k%C3%B6z%C3%B6tt>

Malta

Zákon o manželstve. Dostupné online: <https://legislation.mt/eli/act/2017/23/eng/pdf>

Zákon registrovanom partnerstve. Dostupné online: <https://legislation.mt/eli/cap/530/eng/pdf>

Nemecko

Zákon, ktorým sa zavádza právo na manželstvo pre osoby rovnakého pohlavia. Dostupné online:

<https://dip.bundestag.de/vorgang/.../67236>

Poľsko

Rozhodnutie Súdneho dvora C-2/21 Európskej únie vydané v júni 2022. Dostupné online:

[https://curia.europa.eu/juris/fiche.jsf?nat=or&mat=or&pcs=Oor&jur=C&num=C-2%252F21&for=&jge=&dates=&language=sk&pro=&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&oqp=&td=%3BALL&avg=&lgrec=fr&id=C%3B2%3B21%3BRP%3B1%3BP%3B1%3BC2021%2F0002%2FO&lg=&cid=3852856](https://curia.europa.eu/juris/fiche.jsf?nat=or&mat=or&pcs=Oor&jur=C&num=C-2%252F21&for=&jge=&dates=&language=sk&pro=&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&oqp=&td=%3BALL&avg=&lgrec=fr&id=C%3B2%3B21%3BRP%3B1%3BP%3B1%3BC2021%2F0002%2FO&lg=&cid=3852856)

Portugalsko

Zákon na ochranu „de facto“ zväzkov. Dostupné online: <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/lei/23-2010-343919>

Zákon o manželstve pre páry rovnakého pohlavia. Dostupné online:

<https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/lei/9-2010-332460>

Rakúsko

Zákon o registrovanom partnerstve. Dostupné online:

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20006586&ShowPrintPreview=True>

Rozhodnutie ústavného súdu o protiústavnosti vylúčenia homosexuálnych párov z práva na adopciu.

Dostupné online: https://www.vfgh.gv.at/downloads/Bulletin_2015-1_G_119-120-2014_11.12.2014.pdf

Austrian Constitutional Court Struck Down Adoption Ban. Dostupné online:

<https://www.rklambda.at/archiv/e/2015/150115e.htm>

Rumunsko

Prípád Buhuceanu a 20 ďalších párov proti Rumunku. Dostupné online:

<https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-224774%22%7D>

Nariadenie vlády o režime cudzincov. Dostupné online:

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/279587>

Slovensko

Vládny návrh zákona z roku 2023 o fiduciárnom vyhlásení. Dostupné online:

<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=528564>

Rozhodnutie Krajského súdu v Žiline č. 5020200430. Dostupné online:

https://www.justice.gov.sk/sudy-a-rozhodnutia/sudy/rozhodnutia/?nazov_name=5020200430&pageNum=1&size=10

Ústavný súd na neverejnom zasadnutí pléna 17. apríla 2024 rozhodol vo veci vedenej pod sp. zn. PL.

ÚS 5/2024. Dostupné online: https://www.ustavnysud.sk/domov/ustavny_sud

Slovinsko

Rozhodnutie Ústavného súdu. Dostupné online: <https://www.us-rs.si/tiskovno-sporocilo/>

Španielsko

Zákon č. 13/2005 z 1. júla, ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník. Dostupné online:

<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2005-11364>

Švédsko

Zákon o manželstve. Dostupné online: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/ktenskapsbalk-1987230_sfs-1987-230/

Zákon o rodičovstve. Dostupné online: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/foraldrabalk-1949381_sfs-1949-381/#K4

Taliansko

Regulácia civilných zväzkov medzi osobami rovnakého pohlavia a úprava partnerského spoluzitia.

Dostupné online: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2016/05/21/16G00082/sg>

Všetky zdroje sú aktuálne k dňu zverejnenia materiálu

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
[https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/
materialy/pm](https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm)

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

